

Investigadors del sistema català de ciència alerten a Figueres de l'augment dels trastorns mentals per la situació socio-geopolítica

El 'Science Needs You!' bat rècord d'assistència amb més de 200 participants i es consolida com una de les cites de divulgació científica més rellevants a Catalunya

Figueres ha viscut aquest cap de setmana una jornada històrica del Science Needs You!, organitzat per l'Associació Catalana per a la Divulgació Científica (ACDIC), amb la neurociència com a protagonista. Investigadors del sistema català de ciència han compartit amb el públic reflexions sobre qüestions tan rellevants com la recerca en malalties com l'Alzheimer o el Parkinson, la modulació de la neuroplasticitat com a clau per a l'aprenentatge, i la influència dels factors biològics, psicològics i socials en les emocions i la conducta. Més de 200 persones han assistit a la jornada central celebrada a l'Auditori Caputxins de Figueres, una xifra rècord que consolida el certamen com un dels grans esdeveniments de divulgació científica al país. El president de l'Associació Catalana per a la Divulgació Científica, Carlos F. Sopena, ha fet un balanç molt positiu i ha destacat "l'entusiasme del públic per un tema que desperta interès tant pel coneixement del funcionament del cervell com per les seves implicacions socials i mèdiques". I ha afegit: "Ara és més necessari que mai fer divulgació científica perquè la ciutadania entengui el paper que juga en el nostre desenvolupament i futur". La taula rodona de la jornada va comptar amb la participació de les doctores Mara Dierssen (Centre de Regulació Genòmica de Barcelona) i Anna Forés (Universitat de Barcelona), i del doctor Jordi Agustí (IPHES). Els experts van alertar d'un augment exponencial dels trastorns mentals en els darrers anys, relacionat tant amb la situació socio-geopolítica com amb un model social hipercompetitiu que afavoreix l'estrès, l'ansietat i la depressió. Les dades exposades són preocupants: tres de cada quatre joves atesos per addicció a pantalles presenten trastorns com ansietat o depressió, i només el 2024 es va registrar un increment de l'11% dels casos respecte a l'any anterior. Els investigadors també van advertir que l'ús excessiu de les pantalles s'associa a alteracions cognitives i símptomes depressius en infants i adolescents. Mara Dierssen va qualificar la situació de "tempesta perfecta" que combina aïllament social, hiperproductivitat i soledat, factors que afecten tan joves com persones grans i que s'han convertit en un dels principals detonants de les malalties mentals. Per la seva banda, Jordi Agustí va remarcar que "l'Alzheimer és conseqüència de l'augment de l'esperança de vida i de la nostra hiperactivitat; el cervell va evolucionar per viure uns 40 anys i ara ens enfrontem a reptes per als quals no estava preparat". I Anna Forés va reivindicar la importància del pensament crític i de la curiositat com a motor de l'aprenentatge: "Si no ens cultivem, algú pensarà per nosaltres. Necessitem joves amb ganes de fer preguntes i amb curiositat, que és la clau per aprendre i créixer". La jornada central s'ha complementat a la Casa Museu de Salvador Dalí de Portlligat a Cadaqués, amb un diàleg sobre la persistència de la memòria entre el reconegut psiquiatre empordanès, Joan Soler Vidal, i l'historiador de l'art i escriptor Vicenç Altaïó, on Soler ha reivindicat més inversió per atendre els trastorns mentals. La regidora de Cultura de Figueres, Mariona Seguranyes, va subratllar que "per un dia, Figueres s'ha convertit en la capital de l'intercanvi científic" i va destacar que el Science Needs You celebra deu anys d'història amb una mirada de gènere, reconeixent la feina de les científiques del país. També va recordar la importància de conèixer l'impacte dels estímuls continus en el cervell i la seva relació amb malalties com l'Alzheimer. Amb aquest balanç, el Science Needs You tanca la seva edició més multitudinària i reafirma el seu objectiu: apropar la ciència a la ciutadania i obrir espais de reflexió sobre els grans reptes socials i de salut que afrontem. El dissabte 18 d'octubre, a partir de les 11 hores al Cercle Esport Figuerenc, tindrà lloc l'acte de celebració dels deu anys del Science Needs You!, amb una proposta que combina

ciència i cultura al servei de la divulgació de la ciència de frontera a l'Empordà. La jornada s'iniciarà amb la conferència "Impulsar la ciència de frontera a Catalunya: missió impossible?", a càrrec del doctor en Física Jordi Isern i Vilaboy. Tot seguit, es podrà gaudir de la projecció CELESTIAL, una creació singular que uneix música i imatge: una obra musical original del pianista i compositor Santi Escura Moradell acompanyada de les astrofotografies de Juan Carlos Casado. Aquesta proposta va ser estrenada l'any 2016 en el marc del primer Science Needs You! i retorna ara com a homenatge en el desè aniversari. Per assistir a l'acte, cal inscripció prèvia a través del següent enllaç: www.acdic.cat Coincidint amb el Dia Mundial de l'Ictus, el dimecres 29 d'octubre se celebrarà una jornada divulgativa al Centre Bernat Jaume de la Fundació Salut Empordà. A partir de les 11 h, professionals de l'àrea de neurologia oferiran una xerrada adreçada a estudiants de batxillerat dels instituts de l'Alt Empordà, on explicaran els principals aspectes relacionats amb aquesta malaltia. El dimecres 12 de novembre, els CAT-Cinemes de Figueres acolliran una sessió doble de cinefòrum (11.15 i 20.30 hores,) amb la projecció de *Eternal Sunshine of the Spotless Mind* de Michel Gondry. Després de la pel·lícula, s'obrirà un debat conduït pel doctor Jordi Ferrer i Juanola, especialitzat en neuropsicologia, rehabilitació i psicoteràpia, docència i recerca universitària. Science Needs You! (la Ciència us necessita!) és un esdeveniment de divulgació científica promogut per l'Associació Catalana per a la Divulgació Científica (ACDIC) que compta amb el patrocini dels Ajuntaments de Figueres i de Cadaqués, la Diputació de Girona i del Departament de Cultura de la Generalitat. Col·laboren: la Fundació Salut Empordà, la Fundació Gala-Salvador Dalí, Els Amics dels Museus, el Servei Educatiu de l'Alt Empordà, el Cercle Esport Figuerenc, el Centro de Regulación Genómica, l'Institut Català de Paleoecologia Humana i Evolució Social, la Universitat de Barcelona, l'Institute of Space Sciences, Excelencia María de Maeztu, l'Institut d'Estudis Espacials de Catalunya, Diòptria, Cat-cinemes, Trayter Arts Gràfiques, i el Llonguet de Peralada.

Font del document:

<https://www.diaridegirona.cat/alt-emporda/2025/09/29/investigadors-sistema-catala-ciencia-alerten-122071646.html>